

Ikke blot Industriforeningen i København, som vi alle have let ved at se virker under store og gunstige Forhold og udvikler en høist præfelig Virksomhed, men ogsaa alle de andre mindre Foreninger have forstaaet at vinde Tilslutning fra de forskellige Sider, og de have nu fæstet dannet en Fællesrepræsentation, som nyder almindelig Agtelse alle Steder. Der er herved efter min Mening ved Borgernes egen frie Virksomhed dannet et Industrikammer, som man maa sætte den største Pris paa, og dette Kammer har ogsaa haat Leilighed til at præfjønne den Opmærksomhed, der fra Ministeriets Side er viist det, idet forskellige Lovforslag og Foranstaltninger, vedrørende Haandværk og Industri, ere blevene det forelagte. Til denne Fællesrepræsentation er der tillige sendt Medlemmer fra den tekniske Skole i København, som jo har udviklet sig til at være Leder af den tekniske Uddannelse her i Landet. Jeg maa derhos gjøre opmærksom paa, at den tekniske Undervisning her i København ikke er enestaaende her i Landet. Der har rundt om i Landet ved frivillig Virksomhed fra de deri Interesseredes Side dannet sig en Række af tekniske Skoler, som jeg tror, man dristig kan sammenligne med, hvad der er skabt i andre Lande og der mange Gange kun ved, at Staten har maattet gribe ind og deltage i Bestyrelsen. Ogsaa fra disse tekniske Skolers Side har der været Grund til i høieste Grad at være tilfreds med og at paafjønne den høitærede Indenrigsministers Tilslutning til denne Sag samt den Beredvillighed, hvormed han ved enhver Leilighed har søgt at fremme disse forskellige Interesser. Efter at have givet denne korte Fremstilling af, hvilket Liv der rører sig, navnlig paa den mindre Industris og paa Haandværkets Omraade her i Landet, tror jeg saaledes at kunne sige, at man fra de Industridrivendes Side, og da navnlig fra de mindre Industridrivendes og Haandværkernes Side, har Grund til i det Hele at være tilfreds med den Maade, hvorpaa Regjeringen har sluttet sig til deres Bestræbelser i denne Retning.

Efter disse almindelige Bemærkninger skal jeg nu tillade mig at gaa over til det foreliggende Lovforslag og at gjøre nogle Bemærkninger dertil. Jeg vil da sige dette, at efter den Erfaring, jeg har haat Leilighed til at indhøste paa dette Omraade, og efter de Sagtagelser, jeg har faaet gjort, og de ere jo ikke faa, tror jeg, at Lovforslaget i Almindelighed er for omfattende. Det stræber at gribe ind paa et altfor stort Omraade. Det nævner i sin første Paragraf Ordene „Haandværker, Fabrikant, Handlende eller anden Næringsdrivende“, og der er altsaa med Unntagelse af Landmændene egentlig ikke nogen borgerlig Virksomhed tilbage, som ikke vil falde ind under dette Lovforslag. Jeg tror, at Virksomheden paa alle disse forskellige Gebeter ere saa forskelligeartede, at man ikke vil naae sin Hensigt, naar man vil

forsøge at skrive en Lærlingelov, som skal gjælde for alle disse Forhold. Jeg skal her gjøre opmærksom paa, at den første Lov eller Anordning, man har om Lærlingeforholdene her — af 21de Marts 1800 — taler kun om Haandværkslaugene i København, altsaa om Lærlingevæsenet under Haandværkene i København, og naar Næringsloven af 1857 stiller, saavidt jeg erindrer, i § 65, 3die Stykke, i Udsigt, at Lærlingeforholdene senere skulle ordnes nyere, end det der kunde finde Sted, saa nævnes dette kun for Haandværkets Vedkommende, og der tales slet ikke om Muligheden af at løse dette Spørgsmaal for alle de forskellige Næringsdrivendes Vedkommende. Jeg tillader mig at gjøre denne Bemærkning ganske særlig til det ærede Medlem for Københavns 5te Valokreds (Goos), som ved sin Dmtale af dette Lovforslag under Behandlingen her i dette Ting isjor udtalte, at det forekom ham, at, naar man gjorde den Indskrænkning at lade Loven kun gjælde Haandværkere, vilde der opstaa et Hul i Lovgivningen. Jeg tror ikke, at dette vil være Tilfældet, thi jeg tror ikke at den oprindelige Lov om Næringsforholdene har talt om Andet end Haandværk, og at man heller ikke i Næringsloven har stillet Andet i Udsigt end Bestemmelser om Lærlingeforholdet for Haandværkere. Dertil kommer, at man senere ved Loven af 1873 om Tilhyn med Børns Arbeide i Fabrikker paa en ganske særlig Maade har søgt at værne om de Unge's Interesse i den store fabriksmæssig drevene Industri. Fremdeles have de Handlende baade i København og omkring i Landet deres Lærlingeforhold ordnet paa en fra Haandværket meget væsentlig forskjellig Maade. Jeg tror ogsaa, at, hvis man vil gaa saa vidt, som Loven omtaler i sin første Paragraf, vil man savne den Garanti, som ellers indholdes i § 9, for, at Loven naaer sin Hensigt. Jeg har nemlig opfattet Loven saaledes, at den bedste Prøvesten for Lærlingekontrakternes Gjennemførelse og for, om Mesteren havde gjort sin Pligt, var den, om Mesteren var istand til at føre Lærlingen til at aflægge den frivillige Svendep prøve; men da der for en hel Mængde forskjellig Storindustri og andre Næringsdrivende ikke er Afgang til at aflægge saadanne Prøver, forekommer det mig, at man fra Samfundets Side vil være i stor Forlegenhed med at faae undersøgt, om den vedkommende Mester har gjort sin Pligt eller ikke. Jeg skulde derfor meget ønske, at man indskrænkede sig til at lade Loven gjælde alene for Haandværket, og derhos maa ske for saadanne Næringsdrivende, for hvem der er anordnet Prøver. Der ved vilde man ikke være begrænset til dem, der kalde sig Haandværkere, men vilde faae adskillige med, som kalde sig Fabrikanter, og man vilde faae den rette Grænse trukket mellem de Virksomheder, som kun give sig af med albede specielle Ting, og dem, som have et større Arbeide. Man vil paa den Maade komme ud af den Forlegenhed, som Arbejderkommissionen i sin Tid var